

Interactieve rondleiding 4de, 5de en 6de jaar SO

Body Art

Tatoeages, piercings, lichaamsbeschildering, scarificaties... overal ter wereld versieren mensen hun lichaam.

De vraag die hierbij centraal staat: Waarom passen mensen hun lichaam aan? Daarnaast zal de gids ook met de leerlingen in gesprek gaan om hen te prikkelen eigen opvattingen over lichaamsversiering te bevragen en verbanden te leggen met de eigen beleving.

Concept

Tropenmuseum Amsterdam (2015)

Teksten

Tropenmuseum Amsterdam
MAS Antwerpen (2016)

Beste leerkracht,

Je reserveerde de interactieve rondleiding 'Body Art'.

In dit document vind je:

- De eindtermen die gekoppeld zijn aan voorbereiding, rondleiding en verwerking,
- De voorbereiding,
- Het verloop van je bezoek,
- De verwerking.

Veel plezier!

1. EINDTERMEN

Binnen het secundair onderwijs spitst het MAS zich vooral toe op de vakoverschrijdende eindtermen. Ongetwijfeld zijn er ook eindtermen binnen de vakgebonden eindtermen die op de rondleiding van toepassing zijn.

1.1. HOOFDDOELSTELLING

Jongeren ontdekken interactief welke betekenis mensen geven aan leven en dood in verschillende culturele en religieuze tradities nu en in het verleden.

Jongeren krijgen meer inzicht in hun eigen filosofisch-religieuze identiteit door stil te staan bij wat leven en dood voor zichzelf, persoonlijk betekent aan de hand van volgende filosofische vragen:

Wie ben ik (nu) en wie wil ik worden?

Welke invloed heeft mijn omgeving op wie ik ben? Wat voedt mij? (sociale, culturele en religieuze gedragscodes, wijsheden, normen en waarden)

Waar ga ik na dit leven naartoe? (Dood als transformatie)

Jongeren kunnen verschillende cultuur-en kunstuitingen waarderen

Jongeren vormen een genuanceerd beeld van de wereld en van verschillende culturele en religieuze tradities nu en in het verleden. Hierbij (h)erkennen ze de diversiteit en dynamiek tussen en binnen de verschillende culturele en religieuze tradities. (vb. Er is niet één Islam, Christendom, Sjamanisme, .. Elke religieuze beleving wordt erg persoonlijk ingevuld. Culturen en religies zijn niet statisch, maar veranderen in de loop van tijden, doorheen contact met anderen).

Jongeren kijken genuanceerd naar het samenleven in diversiteit in de eigen samenleving (kunnen stereotypen doorprikken).

1.2. GEMEENSCHAPPELIJKE STAM

De leerlingen

1. brengen belangrijke elementen van communicatief handelen in praktijk;
2. kunnen originele ideeën en oplossingen ontwikkelen en uitvoeren;
5. houden rekening met de situatie, opvattingen en emoties van anderen;
6. kunnen schoonheid ervaren;
7. kunnen schoonheid creëren;
8. benutten leerkansen in diverse situaties;
10. engageren zich spontaan;
11. kunnen gegevens, handelwijzen en redeneringen ter discussie stellen a.d.h. van relevante criteria;
13. kunnen onderwerpen benaderen vanuit verschillende invalshoeken;
16. houden rekening met ontwikkelingen bij zichzelf en bij anderen, in samenleving en wereld;
17. toetsen de eigen mening over maatschappelijke gebeurtenissen en trends aan verschillende standpunten;

18. gedragen zich respectvol;
19. dragen actief bij tot het realiseren van gemeenschappelijke doelen;
26. gaan om met verscheidenheid;

1.3 CONTEXT 2: MENTALE GEZONDHEID

De leerlingen

7. gebruiken beeld, muziek, beweging, drama of media om zichzelf uit te drukken;
8. herkennen de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en gedrag en dat van anderen.

1.4 CONTEXT 3: SOCIORELATIONELE ONTWIKKELING

De leerlingen

2. erkennen het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties;
3. accepteren verschillen en hechten belang aan respect en zorgzaamheid binnen een relatie;
6. doorprikken vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik;
10. beargumenteren, in dialoog met anderen, de dynamiek in hun voorkeur voor bepaalde cultuur- en kunstuitingen;
11. gebruiken cultuur- en kunstuitingen om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen.

1.5 CONTEXT 5: POLITIEKE-JURIDISCHE SAMENLEVING

De leerlingen

13. geven voorbeelden die duidelijk maken hoe de mondialisering voordelen, problemen en conflicten inhoudt.

CONTEXT 7: SOCIO-CULTURELE ONTWIKKELING

De leerlingen:

1. beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen;
2. gaan constructief om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen;
3. illustreren het belang van sociale samenhang en solidariteit;
4. trekken lessen uit historische en actuele voorbeelden van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie;
5. geven voorbeelden van de potentieel constructieve en destructieve rol van conflicten;
6. gaan actief om met de cultuur en kunst die hen omringen;
7. illustreren de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing.

2. VOORBEREIDING IN DE KLAS

Doelen:

- leerlingen weten wat ze gaan doen in de tentoonstelling *Body Art* in het MAS;
- leerlingen kunnen verschillende vormen van lichaamsversiering benoemen;
- leerlingen kunnen redenen benoemen waarom mensen hun lichaam willen versieren.

Leerlingen luisteren en kijken naar persoonlijke verhalen in een korte film

Inleiding

Vertel de leerlingen dat ze naar een tentoonstelling in het MAS gaan, waarin ze lichaamsversieringen te zien krijgen van mensen uit verschillende delen van de wereld.

Het lichaam als uiting van identiteit

Body Art is een tentoonstelling over lichaamsversieringen en -veranderingen in de breedste zin van het woord: van make-up en tatoeages tot piercings, scarificaties, onderhuidse implantaten en chirurgische veranderingen, dwars door tijd en culturen heen. De tentoonstelling laat met foto's, beelden, voorwerpen en projecties zien, dat ieder versiert mens, hoe klein de versiering ook is, daarmee uiting geeft aan zijn of haar identiteit. De behoefte om onze identiteit met ons lichaam te uiten, is een algemene menselijke behoefte. De vraag die centraal staat is: met welke redenen doen mensen dit? De tentoonstelling is opgebouwd uit zes thema's die te maken hebben met die redenen. De zes thema's zijn: persoonlijk, groep, mooi, eigenzinnig, spiritueel en show.

Korte film persoonlijke verhalen (12 minuten)

Als voorbereiding op het museumbezoek kunnen de leerlingen een korte film zien, die te downloaden is via de link: <https://youtu.be/uZHXy2tOmoM>

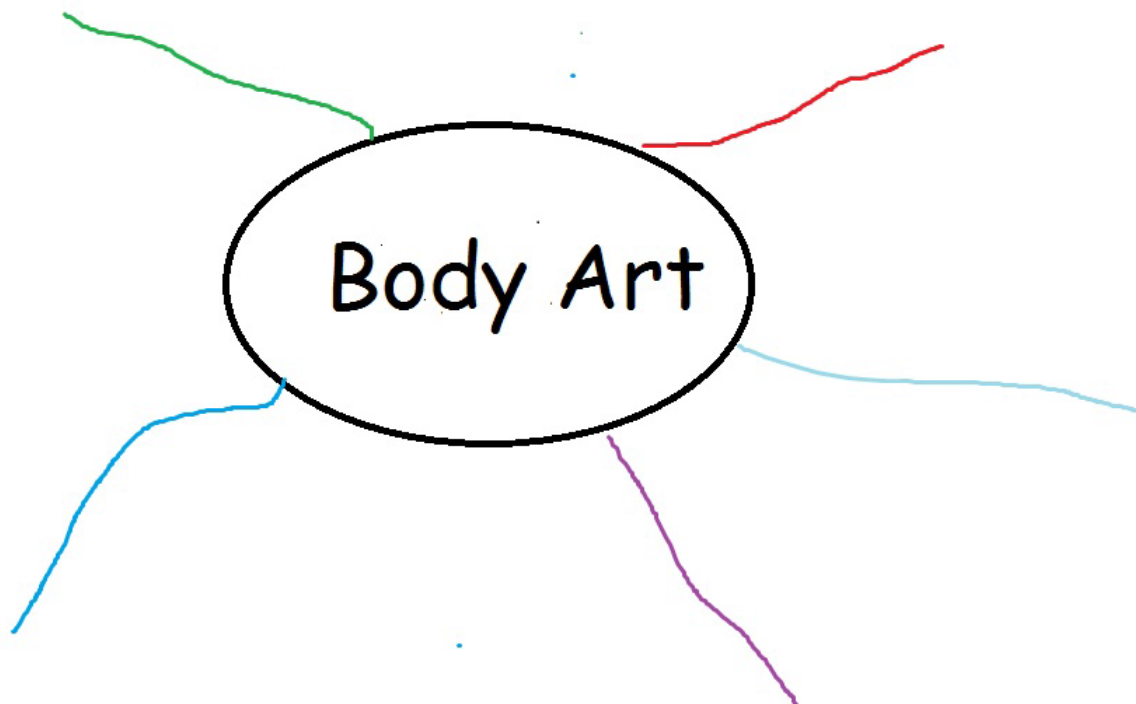
In de film komen zes personen aan het woord die vertellen over hun lichaamsversiering. Elk verhaal vertegenwoordigt één van de hierboven genoemde thema's. Deze persoonlijke verhalen zijn ook te zien in de tentoonstelling. De film biedt een goede introductie op de tentoonstelling *Body Art*.

Wegens privacy redenen, mag de link niet verspreid worden en mag de film alleen klassikaal worden vertoond.

Lessuggestie 1: woordspin (15-20 min.)

Benodigdheden: film met persoonlijke verhalen, laptop, projectiescherm, A3-papier, pennen en stiften.

voorbeeld woordspin

Verdeel de klas in groepjes en geef elk groepje een A3-papier en pennen of stiften. Laat elk groepje in het midden van hun vel een cirkel tekenen met hierin de woorden 'Body Art'. Vandaar uit tekenen ze vijf takken (lijntjes). Stel de vragen 1 tot en met 5 klassikaal. Na elke vraag schrijven de leerlingen met hun groepje bij een tak de antwoorden in de vorm van trefwoorden op.

Vraag 1. Welke vormen van lichaamsversiering en -verandering heb je in de film gezien?

Vraag 2. Welke plekken van het lichaam zijn versierd/veranderd?

Vraag 3. Welke redenen heb je gehoord waarom deze mensen hun lichaam willen versieren?

Vraag 4. Welke lichaamsversieringen/veranderingen heb je zelf?

Vraag 5. Met welke reden heb je voor die versiering/verandering gekozen?

Bespreek klassikaal wat de leerlingen hebben opgeschreven.

Lessuggestie 2: interview (20 minuten)

Verdeel de klas in tweetallen. Laat de leerlingen elkaar om de beurt 10 minuten interviewen aan de hand van de volgende vragen:

- welke lichaamsversiering/verandering heb jij;
- wanneer heb je deze gedaan/gekregen en waarom;
- wat betekent deze lichaamsversiering/verandering voor jou;
- wat vinden je ouders/familie/vrienden hiervan;
- welke lichaamsversiering/verandering heb je juist niet? Waarom niet? Zou je die wel willen?

Tip: De leerlingen die geen versieringen hebben kunnen uitleggen waarom ze dit juist niet hebben en of hun ouders/familie/vrienden een rol hebben gespeeld bij deze keuze. Verder: make-up is ook een versiering, eventueel kunnen leerlingen de versieringen verbreden naar hun keuze wat betreft kapsel, sieraden, kleding etc.

3. TIJDSINDELING VAN DE RONDELEIDING

Wat?	Tijd?
Inleiding	10 minuten
Interactieve rondleiding	30 minuten
Zelf onderzoeken	20 minuten
Terugkoppeling en afronding	30 minuten

Tip: Om alles vlot te laten verlopen is het aangeraden om met je groep een kwartier voor de rondleiding naar het MAS te komen. Zo kunnen de kinderen rustig hun jassen en boekentassen opbergen (hiervoor hebben we speciale 'boxen' voorzien) en naar het toilet gaan.

Voorzie de leerlingen eventueel van een naamsticker, zo kan de gids persoonlijker en vlotter met de kinderen werken.

4. VERWERKING IN DE KLAS

Doelen:

- Leerlingen kunnen voorbeelden uit de tentoonstelling toepassen op hun eigen keuzes van lichaamsversiering;
- Leerlingen kunnen voorbeelden uit de tentoonstelling toepassen in een onderzoek naar keuzes van lichaamsversiering in hun eigen omgeving.

Lessuggestie 1: maak je eigen tatoeage

Benodigdheden: zwarte en (donker) gekleurde viltstiften op waterbasis, bakpapier, warm water, poeder en poederkwast.

Met de tekeningen en foto's die de leerlingen hebben gemaakt tijdens het museumbezoek ontwerpen ze hun eigen tatoeage. Ze kunnen zelf kiezen waar ze de tatoeage op hun lichaam plaatsen. Met water kan de tatoeage verwijderd worden. Bespreek met de leerlingen wat hun inspiratiebron uit de tentoonstelling was, waarom ze voor dit patroon hebben gekozen en wat dit voor hen betekent.

Stap 1. Teken met een viltstift de tatoeage met dikke lijnen en voldoende inkt op de gladde kant van bakpapier. Kleur het patroon eventueel in.

Stap 2. Kies het lichaamsdeel uit waar je de tatoeage wilt plaatsen.

Stap 3. Leg het papier met de inkt op de huid, plak een plakbandje erop zodat het papier niet kan verschuiven en druk met een doekje met veel warm water het papier 30 seconden lang goed aan.

Stap 4. Trek voorzichtig een hoekje van het papier weg en kijk of de inkt goed op de huid is gekomen, zo niet duw nog een paar seconden langer.

Stap 5. Laat de tatoeage drogen.

Stap 6. Om de kleuren sterker te krijgen teken je er met de viltstift nog een keer overheen.

Stap 7. Breng eventueel met een poederkwast poeder aan op de tatoeage. Dit zorgt ervoor dat de tatoeage beter in de huid trekt en er echter uit gaat zien.

Lessuggestie 2: maak een magazine cover over lichaamsversiering (minimaal 2 uren)

Benodigdheden: fotocamera, computer / papier, pennen en stiften.

Laat de leerlingen een lijst met vragen maken over de soort lichaamsversiering, waar op het lichaam, wanneer geplaatst, waarom, wat betekent de versiering voor deze persoon, wat vindt de omgeving

hiervan. Vervolgens interviewen ze iemand in hun omgeving (of klasgenoot) en maken zij een foto van de lichaamsversiering. Op de cover is deze persoon te zien en zijn diens antwoorden in de vorm van citaten te lezen.